

נקודת מבט לשכבה הבוגרת (י'-יב')

להיות אישה בשואה

אין דבר מנוגד יותר משואה ונשיות. הנאצים שאפו לקחת את זהותם ואת חייהם של היהודים, והיהודים ניסו לשרוד. מדובר בדברים הבסיסים ביותר: סממנים חיצוניים, מסורות, אוכל, זוגיות, הורות, טקסים קטנים ואישיים, חיים. הנשיות הן הפנימית והן החיצונית נראו כמותרות בזמנים כאלה. ובכל זאת נשיות נתפסה אצל נשים כמרכיב בסיסי באישיותן בתחושת הייחודיות שלהן, בחיבור לעצמן. גם ברגעים הקשים ביותר, היו עסוקות גם בה. פגיעה בנשיותן היתה פגיעה בחלק חשוב בזהותן. כשהורידו להן באושוויץ את שער הראש, פירקו הנאצים את אישיותן. כשיצאו הנשים ממה שנקרא הסאונה, הן היו צריכות לאסוף את כל הכוחות הטמונים בהן ולבנות את נשיותן מחדש, לתחזק את זהותן כדי שיוכלו להרגיש עצמן. למראה טוב בשואה היתה משמעות של חיים – נשים לפני סלקציות מרחו את לחייהן, ולחי אימותיהן וחברותיהן בשאריות סומק ששמרו כעל בבת עיניהן. סומק זה הפך להיות מציל חיים.

"בחדר השני ניצב גדוד בחורות צעירות שתפקידן היה להסיר את השיער, באמצעות מספרים וסכיני גילוח, מעל גופותיהן של החדשות. חלקן הותירו את 'לקוחותיהן' חתוכות ופצועות, ואילו אחרות, משכו בשערותינו תוך כדי גזיזתן. הנערה שטיפלה בי לא הייתה כלל ספרית מומחית, אך נראה היה כי היא משתדלת להעניק לי מראה מכובד, נשכחה ממנה האכזריות בה נגזז שיערה שלה מעל ראשה. חייכתי אליה ולחשתי לה 'בוגזפלאץ' – ה' ישלם שכרך'. המילים בטאו את עומק הכרת התודה שחשתי כלפי יצור אנוש שהופיע במעמקי שאל תחתיות, והזריח אור יקרות בעלטה." (פרל בניש)

ניתן לשאול:

- האם בתקופה חשוכה כזו יש בכלל משמעות לנשיות? האם המהות של נשיות משתנה לנוכח זוועות שכאלה?
- האם, לדעתכן, יש מקום לעסוק במצב האישה כמקרה ייחודי בתוך השואה? האם אפשר לדון בנפרד בנשים, גברים וילדים? (או שלנוכח הזוועה שפקדה את כל אוכלוסיית הנרדפים, לא ניתן לראות עניין ייחודי בסוגיות שעברו על הנשים?)
- מה לדעתכן היו היתרונות/תכונות הייחודיות לנשים וכיצד הן באו לידי ביטוי במצב קיצוני כמו השואה?

"... היסטוריון העתיד יצטרך להקדיש דף הולם לאישה היהודייה במלחמה. היא תתפוס דף חשוב בהיסטוריה היהודית על אומץ לבה וכושר עמידתה. בזכותה עלה בידי אלפי משפחות להתגבר על אימת הימים." -עמנואל רינגלבלום

